

tillige dette, at her havde Tyrkerne ved tysk Hjælp og Ledelse tilrettelagt hele Forsvaret lang Tid i Forvejen og var udstyret med et System, der netop svarede til denne Opgaves Løsning. Men afgørende blev for øvrigt Anvendelsen af Drivminer, af hvilke Tyrkerne havde et meget rigt Forraad. De Skibe, der blev sænket, blev alle tre sænket ved Drivminer, det ene, der blev beskadiget, blev beskadiget ved en Drivmine, og det andet ved Forternes Skyts.

Dette er Forholdene ved Dardanellerne, og den, der kan drømme om at sammenligne dette med de Vilkaar, under hvilke Danmark vilde have kunnet forsvare Køge Bugt overfor et tysk Angreb under sidste Krig, han maa, forekommer det mig, være i Besiddelse af en saadan Evne til at faa de vidunderligste Ting ud af Forholdene, at man vist ikke kan lægge overvættes megen Vægt paa hans Dom.

Jeg har her dvælet ved de folkeretlige Spørgsmaal og de særlige Forhold til Udlandet, som har været fremdraget i denne Sammenhæng. Jeg skal føje nogle Ord til om det Spørgsmaal, der bestandig drøftes, naar vi er inde paa denne Sag, nemlig Spørgsmaalet om Folkeafstemning. Det har flere ærede Talere udtalt sig om, ogsaa det ærede Medlem Hr. Axel Møller. Det ærede Medlem sagde, at ved en Folkeafstemning vilde netop Stemningerne gøre sig gældende. Ja, Stemningen overfor dette bestemte Spørgsmaal efter en Gennemgang og Behandling paa Møder rundt om i Landet, hvor netop denne Sag belyses, i Stedet for efter en Række Vælgermøder, hvor et halvt Hundrede forskelligartede Spørgsmaal skal presses ind i Forhandlingen, hvor 4—5—6 Talere skal have Ordet hver en halv Times Tid for at hugge hinanden til Plukfisk paa den Maade, som vi kender fra Vælgermøder her til Lands. Det er Forskellen paa den rent agitatoriske Forberedelse af en Folkeafstemning og en Valgkamp.

Det ærede Medlem mente, at Folkeafstemninger altid bragte en ringe Deltagelse. De Afstemninger, vi har haft, har været om Vestindien og om Grundloven. I det ene Tilfælde betragtede man dels Sagen som afgjort i Forvejen, og dels tror jeg, man tør sige, at det var ikke med overdreven Iver, at Partiet Venstre drev sine Tropper frem til at stemme ved den vestindiske Afstemning; de fleste af dem blev hjemme. Og ved Afstemningen om Grundloven var Forholdet dette, at eet Parti direkte tilraadede Ikke-Deltagelse, nemlig Socialdemokraterne, og det radikale Venstre anbefalede Deltagelse, men stod med Hen-

syn til denne — paa Grund af den hele politiske Stilling — overfor en særdeles udpræget Uvillie i den store Del af den Vælgerbefolkning, som ellers gerne vilde lytte til Raad fra det radikale Parti. Derfor kunde Afstemningen ikke blive saa overvældende stor ved disse to Folkeafstemninger. Men jeg tror, det ærede Medlem kan være ganske rolig. Hvis vi faar en Folkeafstemning om Militærvæsenet i Danmark, skal der nok blive meget stærk Deltagelse i den; og de, der ikke deltager, vil holde sig tilbage af den Grund, at de netop ikke ønsker at tage Standpunkt til Sagen; af dem vil der vel være adskillige.

Naar man i Stedet for henviser til et politisk Valg, saa er jeg allerede af de Grunde, som jeg baade i Dag og tidligere har anført mod en saadan Fremgangsmaade, af den Opfattelse, at det ikke vilde bringe nogen tilfredsstillende Afgørelse. Men dertil vil jeg føje dette, at hvis man fører fra de to Partiers Side ikke en Forhandlingspolitik, men en Politik, hvor man ved Hjælp af Landstinget lægger sig paa tværs overfor den Politik, det sidste Folketingsvalg angav herhjemme, er det unægtelig min Opfattelse, at det vil være en Pligt for det nuværende Flertal i Folketinget, saa vidt det overhovedet er gørligt, at føre den regelmæssige Valgperiode saaledes igennem, at den Dag, da der efter de gældende Regler er Mulighed for Landstingets Opløsning, bliver saa nærliggende som muligt. Ogsaa af den Grund mener jeg, det vil være uforsvarligt at gaa til et Folketingsvalg, der skød denne Mulighed ud, i Stedet for at gaa til en direkte Afgørelse gennem en Folkeafstemning.

Der har været talt om Spørgsmaalet tvungen Værnepligt af det ærede Medlem Hr. Pürschel, som var bedrøvet over de Vendinger, jeg havde benyttet overfor hans Udtalelser, idet han mente, at de havde ført til Misforstaaelser i den radikale Presse. Jeg tror, at de fleste fik det Indtryk, at det ærede Medlem virkelig vilde forfægte, at den tvungne Værnepligts Afskaffelse var i Strid med Grundloven; han sagde ganske vist senere, at det var i Strid med Grundlovens Forudsætninger (Pürschel: Ganske udenfor Grundlovens Forudsætninger!). Ja, jeg maa dertil sige, at hvad der er udenfor Grundlovens Forudsætninger, er efter min Mening ogsaa i Strid med Grundloven. Det ærede Medlem begyndte imidlertid med at sige, at naar selve Lovforslaget talte om Afskaffelse af den i Loven af 1912 paabudte Værnepligt, var det ikke loyalt; thi det, man